Έκταση: **87** τ. χλμ. Ανάπτυξη ακτών: **81,5** χλμ. Πληθυσμός: **4.750**

Γεωλογικά, η Μύκονος είναι η πιο νεαρή προέκταση της ελληνικής κεντρικής ραχοκοκαλιάς, η μακρινή δισέγγονη της Βόρειας Εύβοιας: Η Πελαγονική οροσειρά ξεκίνησε να ανορθώνεται μέσα από τη θάλασσα, πριν από 140 εκατομμύρια χρόνια. Μια στενή καμπούρα (ύβωμα) που ξεκινούσε από τη σημερινή περιοχή στα βόρεια του ποταμού Αξιού, περνούσε τον Όλυμπο και τη σημερινή Ανατολική Θεσσαλία κι έφτανε ως τη Βόρεια Εύβοια. Ακολούθησαν η Αττική με τη Νότια Εύβοια κι ενωμένη μαζί της η Άνδρος και μ' αυτήν η Τήνος. Στα 35 εκατομμύρια χρόνια πριν από την εποχή μας, εμφανίστηκε, τελευταία στη σειρά, η Μύκονος. Με έδαφος τραχύ και άνυδρο. Με κοιτάσματα μαγγανιούχου σιδήρου, χαλκού και γαληνίτη. Με πυριτική άμμο.

Κοσμοπολίτικο τουριστικό κέντρο υψηλού επιπέδου σήμερα, βρίσκεται νοτιοδυτικά της Τήνου σε απόσταση 94 μιλίων από τον Πειραιά. Το αεροδρόμιό της, 4 χλμ. από τη Χώρα, τη συνδέει αεροπορικά με την Αθήνα (το καλοκαίρι και με τις Θεσσαλονίκη, Θήρα, Ρόδο). Ακτοπλοϊκά, συνδέεται με Πειραιά, Μυτιλήνη, Σύρο, Τήνο, Χίο (το καλοκαίρι και με Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο Κρήτης, Άγιο Κήρυκο και Εύδηλο Ικαρίας, Βαθύ και Καρλόβαση Σάμου, Θήρα, Λειψούς, Πάτμο, Σύρο).

Το λευκό και ο ασίγαστος άνεμος χαρακτηρίζουν την πρωτεύουσα Μύκονο ή **Χώ ρα** που είναι μόνη της ένα ατέλειωτο αξιοθέατο, καθώς ο παραδοσιακός της κυκλαδίτικος χαρακτήρας έχει προστατευτεί ως διατηρητέος οικισμός: Ανεμόμυλοι, εκκλησάκια, σπιτάκια, στενά δρομάκια, όλα λευκά, γίνονται οι πινελιές που ζωντανεύουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη σε κάθε βήμα. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο εκτίθενται ευρήματα από τη Ρήνεια (Μεγάλη Δήλο), στο Ναυτικό μοντέλα καραβιών, χάρτες και όργανα άλλων εποχών, στο Λαογραφικό «κομμάτια» από τη ζωή στο νησί. Στην άκρη του οικισμού, η Μικρή Βενετία είναι ίσως η πιο ρομαντική γωνιά, το ηλιοβασίλεμα κυρίως.

Απέραντες αμμουδιές, τόσο γύρω από τη Χώρα, όσο και στους παράλιους οικισμούς **Άγιος Στέφανος**

,

Καλαφάτης

,

Ορνός

,

Πλατύς Γιαλός

και
Τούρλος
προκαλούν για κολύμπι, αν ο συνεχής άνεμος, που με ριπές σηκώνει την άμμο, το επιτρέψει. Η μεσόγεια
Άνω Μεριά
με τις κόκκινες σκεπές να καλύπτουν τα άσπρα σπίτια, δίνει διαφορετικό χρώμα στο νησί. Παντού στη Μύκονο υπάρχουν ξενοδοχεία, διαμερίσματα με ξενοδοχειακές παροχές κι ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και δωμάτια που ανταποκρίνονται σε όλες τις διαβαθμίσεις εξυπηρέτησης.

Τηλέφωνα: Λιμεναρχείο: 228.90.22.218. Αστυνομία: 228.90.22.716. Κέντρο Υγείας: 228.90.23.994, 228.90.23.998. Αεροδρόμιο: 228.90.22.327. Ολυμπιακή: 228.90.22.22.490. Πληροφορίες Ένωσης Ξενοδόχων: 228.90.24.540. Πληροφορίες Ένωσης Ενοικιαζόμενων Δωματίων: 228.90.24.860. Λεωφορεία: 228.90.23.360. Ταξί: 228.90.222.400, 228.90.23.700.

Η **ιστορία** της Μυκόνου

Με 22 πλοία και 130 πυροβόλα:

Η ιστορική πορεία των κατοίκων του νησιού είναι συνδεμένη με αυτή των λοιπών Κυκλάδων. Ευρήματα πείθουν ότι το νησί ήταν κατοικημένο από την τελευταία τουλάχιστον χιλιετία της Λιθικής Εποχής (περίπου 4.000 π.Χ.). Ως τώρα, δεν έχουν βρεθεί μαρτυρίες ικανές να μας φωτίσουν για την ακριβή της θέση στον ευρύτερο Κυκλαδικό πολιτισμό της Εποχής του Χαλκού. Ο μυθικός Άνιος που στάλθηκε από τον Ραδάμανθυ της Κρήτης να εποικίσει την Δήλο, φέρεται να είχε γιο τον Μύκονο που έδωσε το όνομά του στο νησί. Η μυθολογική σύνδεσή της με τον Ηρακλή και την Γιγαντομαχία, καθώς και η γειτνίασή της με την Δήλο επιβεβαιώνουν ότι αργότερα κατοικήθηκε από Ίωνες. Στην κλασική εποχή, διέθετε δύο τουλάχιστον αξιόλογες πόλεις: Τη Μύκονο στη θέση της σημερινής Χώρας και την Πάνορμο. Από τις εποχές των διαδόχων του Μεγάλου Αλέξανδρου και της ρωμαϊκής κατάκτησης σώζονται ερείπια τριών πύργων (5 χλμ. από τη Χώρα), ενώ κατά τη διάρκεια της

τουρκοκρατίας υπήρξε ορμητήριο πειρατών, χωρίς αυτό να εμποδίσει δυο μοναχούς από την Εκατονταπυλιανή της Πάρου να ιδρύσουν μοναστήρι στην περιοχή της Άνω Μεριάς (της Παναγιάς Τουρλιανής, 1542).

Η εξέλιξη των πειρατικών πλοίων έφερε τους Μυκονιάτες να διαθέτουν ακμαία ναυτιλία στις παραμονές της επανάστασης του 1821. Από τους πρώτους που επαναστάτησαν στα νησιά, πρόσφεραν στον Αγώνα 22 πολεμικά πλοία με 130 πυροβόλα. Εντάχθηκαν στη μοίρα του Υδραίου Γιακουμάκη Τομπάζη.

Η Μαντώ Μαυρογένους:

Η Μύκονος άλλωστε ήταν ο τόπος αποκατάστασης της υστεροφημίας της οικογένειας των Μαυρογένηδων που έτυχε να συνδεθούν με το νησί από την εποχή ακόμα της άλωσης της Κωνσταντινούπολης. Η αριστοκρατική οικογένεια των Μαυρογένηδων καταγόταν από το Βυζάντιο. Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, τα μέλη της έφυγαν στην Πελοπόννησο, στην Πάρο και στη Μύκονο. Όμως, στα χρόνια της τουρκοκρατίας, βρήκαν τρόπο να προσεγγίσουν τους σουλτάνους και να τους υπηρετήσουν, με το αζημίωτο. Γύρισαν στο Φανάρι. Ο Νικόλαος Μαυρογένης έγινε ηγεμόνας της Βλαχίας και της Μολδαβίας κι αρχιστράτηγος των Τούρκων στον πόλεμο κατά των Ρώσων. Ήταν μισητός στους Έλληνες αλλ' αυτό δεν εμπόδισε τον σουλτάνο να τον αποκεφαλίσει (1790), όταν νικήθηκε. Ο Στέφανος Μαυρογένης ήταν μεγάλος λογοθέτης και διερμηνέας του τουρκικού στόλου, στα 1821, όταν ξέσπασε η επανάσταση. Αποκεφαλίστηκε στις διώξεις. Ο Σπυρίδων Μαυρογένης ήταν, ως το 1902, προσωπικός γιατρός του σουλτάνου Αβδούλ Χαμίτ. Κι ο γιος του Αλέξανδρος, το 1902, διορίστηκε απ' τους Τούρκους ηγεμόνας της Σάμου.

Δεν ήταν, όμως, όλοι οι Μαυρογένηδες προσκυνημένοι. Εγγονή του Στέφανου, η Μαντώ Μαυρογένους ζούσε στην Τεργέστη με τον πατέρα της Νικόλαο όταν ξέσπασε η επανάσταση. Πλούσια, νέα κι όμορφη, δεν έπαυε να είναι φλογερή πατριώτισσα. Μάζεψε όσα χρήματα μπορούσε κι έφυγε στη Μύκονο όπου ζούσαν συγγενείς της. Εξόπλισε δυο πλοία και συγκρότησε δικό της στρατιωτικό σώμα. Το νησί φλογιζόταν απ' τον ενθουσιασμό της.

Ο Καπουδάν πασάς ενοχλήθηκε ιδιαίτερα όταν έμαθε τι γινόταν. Όχι να ξεσηκώνουν τους ραγιάδες και οι γυναίκες! Έστειλε τον τουρκικό στόλο να πνίξει την επανάσταση στο νησί. Η τουρκική απόβαση στη Μύκονο έγινε στις 3 Οκτωβρίου του 1822. Πρώτοι βγήκαν στη στεριά εκατό Αλγερινοί πειρατές, ο φόβος και ο τρόμος των θαλασσών. Χάζεψαν, όταν είδαν μια γυναίκα με το γυμνό σπαθί στο χέρι να οδηγεί τους άνδρες εναντίον τους. Η Μαντώ και οι δικοί της ρίχτηκαν πάνω τους με τόση ορμή, ώστε τους έριξαν στα νερά. Την ίδια τύχη είχαν κι όσοι Τούρκοι ακολούθησαν. Κάτω από τις ξέφρενες ιαχές των Ελλήνων, ο εχθρός έκρινε πως ήταν πιο φρόνιμο να αποχωρήσει.

Ένας ξένος δημοσιογράφος έτυχε να μάθει τι συνέβη. Η είδηση έκανε τον γύρο του κόσμου: «Μια γυναίκα ρίχνει τους Αλγερινούς πειρατές στη θάλασσα». Η Μαντώ έγινε σύμβολο του Αγώνα. Η δημοσιότητα που δόθηκε, ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσε να περιμένει κάποιος, στην προσπάθεια να προωθηθεί η ελληνική υπόθεση. Για την ίδια τη Μαντώ, η απόβαση στη Μύκονο αποτελούσε μόνο την αρχή. Με τους άνδρες της, πέρασε στην ηπειρωτική Ελλάδα και συνέχισε να πολεμά όπου χρειαζόταν. Η απελευθέρωση την βρήκε δοξασμένη και πάμφτωχη. Ο Ιωάννης Καποδίστριας την εγκατέστησε στο Ναύπλιο και της απένειμε τον τίτλο της επίτιμης αντιστρατήγου. Το σπίτι της βρισκόταν κοντά στο σπίτι του στρατάρχη Δημήτριου Υψηλάντη. Ένα τρυφερό ειδύλλιο αναπτύχθηκε ανάμεσά τους. Δεν κράτησε πολύ. Ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε και η Μαντώ εξορίστηκε στη Μύκονο, το 1832. Την ίδια χρονιά, πέθανε κι ο αγαπημένος της. Η ίδια έζησε στην Πάρο έως το 1848. Πολλοί από τους συγγενείς της εξακολουθούσαν να πλουτίζουν, υπηρετώντας τους σουλτάνους.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 17.2.2010)